

Na osnovu člana 73. Zakona o visokom obrazovanju Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske”, br. 67/20) i člana 30. stav 2. tačka 4) Statuta Univerziteta za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka, dana 20.06.2022. godine, Senat Univerziteta donosi:

PRAVILA STUDIRANJA PRVOG, DRUGOG I TREĆEG CIKLUSA STUDIJA

Član 1.

Ovim Pravilima studiranja detaljnije i preciznije se uređuje organizacija i izvođenje studija prvog, drugog i trećeg ciklusa studija, postupak upisa studenata, napredovanje studenata u toku studija, nastava i trajanje studija, ispitivanje i ocjenjivanje studenata, nastavnici i saradnici, izrade i odbrane završnih radova, kao i druga pitanja bitna za ostvarivanje studija na sva tri ciklusa na Univerzitetu za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka.

Djelatnost visokog obrazovanja je organizovana djelatnost učenja, obuke i osposobljavanja pojedinca za sticanje visokog nivoa znanja, iskustva i vještina u određenoj oblasti obrazovanja, a u cilju stvaranja kompetencija i sposobnosti za obavljanje društveno odgovornih i korisnih poslova, samostalno kritičko razmišljanje i intelektualno stvaranje.

Član 2.

Djelatnost visokog obrazovanja na Univerzitetu realizuje se kroz licencirane i akreditovane studijske programe unutar fakulteta kao organizacionih jedinica Univerziteta.

Studije na Univerzitetu organizuju i ostvaruju se u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa ECTS bodova.

Sadržaj i kvalitet zvanja, vještina i iskustva koje student stiče u procesu visokog obrazovanja definiše se nastavnim planom i programom za svaki licencirani, odnosno akreditovani studijski program.

Opšta pravila nastavnog procesa

Član 3.

Univerzitet organizuje i izvodi nastavni proces (u daljnjem tekstu: nastava) na svim godinama studija prema rasporedu i planu aktivnosti definisanim u akademskom kalendaru kojeg usvaja Senat prije početka nastave.

Akademskim kalendarom definišu se sljedeća pitanja:

- vrijeme i period izvođenja nastave;
- vrijeme realizacije završnih ispita;
- vrijeme i raspored održavanja naučnih i stručnih skupova i manifestacija;
- vrijeme organizovanja studijskih posjeta i putovanja;
- vrijeme realizacije zabavnih, sportskih i kulturnih sadržaja za studente;
- odmori i neradni dani na Univerzitetu.

U slučaju iznenadnih i neplaniranih okolnosti, rektor Univerziteta može odobriti izmjene u realizaciji akademskog kalendara tokom akademske godine o čemu je dužan obavjestiti Senat na narednoj sjednici.

Član 4.

Nastava na Univerzitetu realizuje se u dva semestra (zimskom i ljetnom) u trajanju od 15 sedmica po semestru, sa brojem časova definisanim nastavnim planom i programom za svaki nastavni predmet.

Nastava se sastoji od nekoliko povezanih elemenata i to: predavanja, vježbi, izrade i prezentacije seminarskih radova, stručne prakse, samostalnog rada uz povremene konsultacije, kolokvijuma, terenskog rada, naučnih istraživanja, praktičnog rada, rada sa mentorom i završnog rada.

Nastavni predmeti koji se izučavaju na studijskim programima mogu biti jednosemestralni i dvosemestralni, što definiše plan i program za svaki predmet.

Nastavni predmeti mogu biti obavezni, izborni i fakultativni.

Broj ECTS bodova se odrađuje za svaki nastavni predmet, a prema broju časova nastave i vježbi, seminara i ostalih elemenata propisanih studijskim programom.

Nastavnim planom studija u prvom i drugom ciklusu utvrđuje se najmanje 20 a najviše 25 časova nastave sedmično.

Član 5.

Godina studija na svakom studijskom programu bodovana je sa ukupno 60 ECTS bodova.

Zbir od 60 ECTS bodova po studijskoj godini, odgovara prosječnom ukupnom angažovanju studenta u obimu 40-časovne radne sedmice tokom jedne akademske godine i sastoji se od:

- nastave,
- samostalnog rada,
- kolokvijuma,
- ispita,
- izrade završnih radova,
- praktičnog rada i
- obavljanja volonterskog rada, u skladu sa propisima koji regulišu ovu oblast.

Ukupna bodovna vrijednost prvog ciklusa studija (uključujući i završni rad) iznosi 180 ECTS bodova, odnosno 240 ECTS bodova.

Ukupna bodovna vrijednost drugog ciklusa studija (uključujući i završni rad) iznosi 120 ECTS bodova, odnosno 60 ECTS bodova.

Ukupna bodovna vrijednost trećeg ciklusa studija iznosi 180 ECTS bodova.

Upis studenata

Član 6.

Pravo upisa na prvi ciklus studija, na studijske programe Univerziteta imaju svi učenici, sa završenom četvorogodišnjom srednjom školom na području Republike i na području Bosne i Hercegovine, kao i učenici koji su završili srednju školu u inostranstvu. Upis na prvi ciklus studija vrši se na osnovu postignutih rezultata u prethodnom srednjoškolskom obrazovanju, vrednovanjem opšteg uspjeha svih završenih razreda i na osnovu rezultata sa kvalifikacionog ispita.

Upis u prvi semestar se vrši na osnovu rang-liste kandidata, poslije kvalifikacionog ispita.

Učenici koji su srednju školu završili u inostranstvu dužni su nostrifikovati diplomu ili svjedocanstvo u Ministarstvu prosvjete i kulture, prije upisa u prvu godinu studija. Upis

kandidata se vrši po istim kriterijumima. Izuzetak čine lica koja su srednju školu završila u Republici Srbiji, koji na osnovu sporazuma o specijalnim i paralelnim vezama nisu dužni nostrifikovati diplome.

Član 7.

U drugu godinu studija upisuje se lice koje ima ostvaren dovoljan broj ECTS bodova sa prve godine studija.

U treću godinu studija upisuje se lice koje je ostvarilo dovoljan broj ECTS bodova na prve dvije godine studija ili sa završenom višom školom, odnosno kvalifikacijom koja nosi 120 ECTS bodova.

U četvrtu godinu studija može se upisati lice koje je ostvarilo dovoljan broj ECTS bodova na prve tri godine studija.

U četvrtu godinu studija može se upisati kandidat sa završenom visokom školom, odnosno kvalifikacijom koja nosi 180 ECTS bodova, tako što se vrši priznavanje svih ispita iz prethodnih godina studija, polaganje diferencijalnih ispita ako postoji razlika u nazivima i sadržaju nastavnih predmeta. Rektor donosi rješenje o priznatim ispitima, a kandidat se upisuje od prve godine studija.

Količina ECTS bodova ili broj ispita koji mogu biti preneseni u višu godinu studija definisani su Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske.

Upisom na Univerzitet lice stiče status studenta prve godine studija i jednog od studijskih programa fakulteta.

Upis na Univerzitet može biti izvršen i na osnovu ECTS bodova ili stečene kvalifikacije sa druge visokoškolske ustanove (prepis i nastavak školovanja) pod uslovima definisanim Pravilnikom o mobilnosti studenata i prenosu ECTS bodova.

Član 8.

Na drugi ciklus studija, na određeni studijski program, mogu se upisati kandidati koji su završili studije prvog ciklusa sa najmanje 180 ECTS bodova, odnosno kandidati koji su stekli najmanje 240 ECTS bodova. Kandidati koji konkurišu na upis sa ostvarenih 180 ECTS bodova, upisuju se na studijski program drugog ciklusa sa 120 ECTS bodova.

Na drugi ciklus studija mogu se upisati i kandidati koji su završili studije na fakultetu u trajanju od najmanje četiri godine, a prije uvođenja ECTS bodova.

Na drugi ciklus studija mogu se upisati i kandidati koji su prvi ciklus studija završili u inostranstvu, nakon izvršene nostrifikacije diplome i ekvivalencije prema broju ECTS bodova.

Na studijske programe drugog ciklusa studija kandidat se može upisati ako ispunjava jedan od sljedećih uslova:

- da ima završen prvi ciklus studija istog studijskog programa kao i program drugog ciklusa kojeg upisuje;
- da ima završen prvi ciklus studija studijskog programa koji pripada istoj grani obrazovanja odnosno užem naučnom polju kao i studije drugog ciklusa koji upisuje uz polaganje kvalifikacionog ispita;
- da ima završen prvi ciklus studija koji pripada drugoj grani obrazovanja odnosno naučnom polju u odnosu na granu odnosno polje kome pripadaju studije drugog ciklusa kojeg kandidat upisuje, uz obavezu ispunjena dodatnih uslova.

Sadržaj kvalifikacionog ispita kao i dodatnih uslova koje kandidat iz prethodnog stava ovog člana mora ispuniti, određuje nastavno-naučno vijeće fakulteta matičnog za studijski

program drugog ciklusa kojeg kandidat upisuje.

Upis se vrši na osnovu konkursa i ostvarenih ocjena na prvom ciklusu studija. Ako se na konkurs prijavi više kandidata, upis se vrši na osnovu rang-liste kandidata, koja se formira prema rezultatima osnovnih studija i drugih uslova koje odredi nastavno-naučno vijeće fakulteta.

Član 9.

Na treći ciklus studija upisuju se kandidati sa završenim drugim ciklusom studija i ostvarenih najmanje 300 ECTS bodova, osim osnovnih studija koje su integralne i imaju ukupno 300 ECTS bodova, čiji se upis odvija na osnovu posebnog akta koji donosi Senat. Upis se vrši na osnovu konkursa ili na osnovu javnog poziva za upis na treći ciklus studija.

Kandidati na trećem ciklusu studija su studenti doktorskih studija, čiji studij traje tri godine, koji se vrednuje sa 180 ECTS bodova.

Pravo upisa na treći ciklus studija stiču lica sa završenim drugim ciklusom studija pod uslovima i na način definisan planom i programom za studije trećeg ciklusa.

Član 10.

Polaganje kvalifikacionog ispita može biti određeno i planom i programom za određene studijske programe.

Član 11.

Rektor Univerziteta imenuje Komisiju za organizovanje i sprovođenje kvalifikacionog ispita.

Član 12.

Sadržaj ispitnih pitanja određuje nastavno-naučno vijeće fakulteta nadležnog za studijski program za kojeg se organizuje kvalifikacioni ispit.

Sadržaj ispitnih pitanja može biti određen od strane nadležnih državnih tijela.

Član 13.

Odluku o broju studenata kojima će biti omogućen upis na studijske programe donosi Senat Univerziteta na prijedlog Upravnog odbora.

Upravni odbor Univerziteta donosi odluku o visini školarine a direktor Univerziteta definiše uslove za odobravanje popusta i finansijskih pogodnosti za pojedine kategorije studenata.

Član 14.

Prilikom upisa na Univerzitet student se opredjeljuje za jedan od modela studiranja i to:

- redovno studiranje,
- vanredno studiranje.

Student ima pravo da tokom studija promijeni model studiranja ako za tu promijenu postoje uslovi definisani ovim Pravilima.

Model studiranja upisuje se u službenu evidenciju i indeks za svakog studenta.

Član 15.

Redovno studiranje je osnovni model studiranja na svim studijskim programima Univerziteta.

Smatra se da je student izabrao ovaj model ukoliko nije izričito izabrao drugi model studiranja odnosno ako mu studiranje po drugom modelu nije odobreno od strane rektora Univerziteta u slučajevima kada podnese zahtjev za promjenom modela.

Redovno studiranje podrazumijeva obavezu studenta da prisustvuje i učestvuje u svim oblicima izvođenja nastave i drugih aktivnosti na Univerzitetu kao uslova za ostvarivanje prava definisanih Statutom i opštim aktima Univerziteta.

Redovni studenti uživaju i sva prava studenata definisana zakonima Republike Srpske i opštim aktima Univerziteta.

Vanredni studij je drugi model studiranja na Univerzitetu koji student bira ili mu taj model odobrava Rektor kada postoji jedan od sljedećih uslova:

- da ima zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme u trenutku sticanja statusa studenta Univerziteta,
- da ima zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme kada mu se taj status odobrava zaključno sa periodom isteka važnosti ugovora o radu,
- da obavlja samostalnu privrednu djelatnost,
- da ima zaključen menadžerski ugovor na period za koji mu se odobrava studiranje po ovom modelu.

Studentu ne može biti odobreno studiranje po ovom modelu ako se školuje po sistemu učenja na daljinu kada se primjenjuju pravila definisana za taj sistem školovanja.

Student dokazuje postojanje uslova iz stava 1. ovog člana prilikom upisa ili podnošenja zahtjeva za promjenom modela studiranja.

Kontrolu postojanja uslova vrši referent Studentske službe.

Član 16.

Student koji vanredno studira nema obavezu prisustvovanja i učestvovanja u izvođenju nastave na Univerzitetu, ali nema ni prava koja po zakonima i opštim aktima uživaju redovni studenti.

Postojanje uslova za studiranje po ovom modelu student dokazuje na početku svake akademske godine.

Član 17.

U zavisnosti od načina i uslova pod kojima su se upisali na studijski program, svi studenti Univerziteta dijele se u dvije kategorije:

- studenti kojima je Univerzitet prva visokoškolska ustanova, su lica kojima je Univerzitet PIM prva visokoškolska ustanova na kojoj se školuju i koji su sve godine studija pohađali na studijskim programima Univerziteta;
- studenti koji su nastavili školovanje na Univerzitetu, su lica koja su određeno zvanje i/ili ECTS bodove odnosno ispite, stekli, odnosno položili na drugoj visokoškolskoj ustanovi i kojima su ti rezultati priznati prilikom upisa na Univerzitet.

Obe kategorije studenata iz člana 1. ovog stava ravnopravni su u pravima i obavezama na Univerzitetu.

Lice koje se upiše na Univerzitet, a koje tokom studija provede jedan period školovanja na drugoj visokoškolskoj ustanovi sa kojom Univerzitet PIM ima potpisan ugovor o razmjeni studenata ili zajedničkom obrazovanju, smatra se redovnim studentom Univerziteta od početka do kraja studija.

Student kome je prestao status studenta, a koji je ostvario određeni broj ECTS bodova ili diplomu prvog ciklusa studija na Univerzitetu, smatraja se studentom koji nastavlja školovanje na Univerzitetu u slučajevima kada želi nastaviti školovanje na prvom ciklusu studija Univerziteta.

Član 18.

Lice stiče status studenta Univerziteta danom potpisivanja ugovora o studiranju.

Ugovor o studiranju student potpisuje za svaku godinu redovnog studija na svim ciklusima.

Student ne potpisuje Ugovor o studiranju u slučajevima kada u akademskoj godini obnavlja status studenta na određenoj godini ili kada mu taj status miruje, kao ni u slučajevima upisa i obnove absolventskog staža.

Da bi student kome je Univerzitet prva visokoškolska ustanova potpisao Ugovor o studiranju na prvom ciklusu studija, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- za prvu godinu studija: postojanje kompletne upisne dokumentacije i uplaćena najmanje prva rata školarine;
- za drugu godinu: uredno ispunjene administrativne obaveze i uplaćena najmanje prva rata školarine;
- za treću godinu: uredno ispunjene administrativne obaveze i uplaćena najmanje prva rata školarine;
- za četvrtu godinu: uredno ispunjene administrativne obaveze i uplaćena najmanje prva rata školarine.

Član 19.

Da bi student koji nastavlja školovanje na Univerzitetu potpisao Ugovor o studiranju na prvom ciklusu studija, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- postojanje prepisne dokumentacije,
- rješenje Rektora o nastavku školovanje,
- uplaćena najmanje prva rata školarine;

Na studenta iz stava 1. ovog člana primjenjuju se ista pravila definisana članom 18. ovih Pravila studiranja za upis svake naredne godine studija na Univerzitetu.

Član 20.

Da bi student potpisao Ugovor o studiranju na drugom ciklusu studija, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- postojanje kompletne upisne dokumentacije,
- postojanje prepisne dokumentacije ako dolazi sa druge visokoškolske ustanove,
- uplaćena najmanje prva rata školarine.

Član 21.

Upisnom dokumentacijom za upis prvog ciklusa studija smatra se:

- diploma o završenoj četvorogodišnjoj srednjoj školi u Republici ili BiH, kao i rješenje o nostrifikaciji javnih isprava iz inostranstva,
- svjedočanstva o završenim razredima tokom četvorogodišnjeg školovanja ili ekvivalentna javna isprava iz inostranstva,
- izvod iz matične knjige rođenih ili ekvivalentna javna isprava iz inostranstva,
- 2 fotografije formata 4x6,
- uredno popunjena upisna dokumentacija koju čine: molba za upis na Univerzitet, odnosno fakultet i studijski program, upisni list, prijavni list za upis studenata u školsku godinu (statistički list) i semestralni list,
- uplaćena administrativna taksa.

Sva dokumenta iz stava 1. tačka 1-3 ovog člana mogu biti predana u fomi originala ili

kopije ovjerene od strane nadležnog organa vlasti.

Član 22.

Upisnom dokumentacijom za upis na prvi ciklus studija, kada student prelazi sa druge visokoškolske ustanove, smatra se:

- ispisnica sa druge visokoškolske ustanove sa spiskom položenih predmeta ili uvjerenje o položenim ispitima na drugoj visokoškolskoj ustanovi, izdato i ovjereno od strane nadležnog tijela te ustanove,
- dokument koji opisuje sadržaj nastavnih predmeta položenih na drugoj visokoškolskoj ustanovi (knjiga predmeta),
- molba za odobrenjem nastavka školovanja na Univerzitetu,
- zapisnik Komisije za priznavanje ispita i ECTS bodova,
- diploma o završenoj četvorogodišnjoj srednjoj školi u Republici Srpskoj, BiH ili ekvivalent istog iz inostranstva,
- svjedočanstva o završenim razredima tokom četvorogodišnjeg školovanja ili ekvivalentna javna isprava iz inostranstva,
- izvod iz matične knjige rođenih ili ekvivalentna javna isprava iz inostranstva,
- 2 fotografije formata 4x6,
- uredno popunjena upisna dokumentacija koju čine: molba za upis na Univerzitet, upisni list, prijavni list za upis studenata u školsku godinu (statistički list) i semestralni list,
- uplaćena administrativna taksa.

Sva dokumenta iz stava 1. ovog člana mogu biti predana u formi originala osim dokumenata iz tačaka tačka 5-7 koji mogu biti predani i u formi kopije ovjerene od strane nadležnog organa vlasti.

Član 23.

Upisnom dokumentacijom za upis u drugi ciklus studija smatra se:

- diploma o završenom prvom ciklusu studija iste ili srodne oblasti kao i studijski program kojeg student upisuje na drugom ciklusu,
- izvod iz matične knjige rođenih ili ekvivalentna javna isprava iz inostranstva,
- potvrda o položenom prijemnom ispitu za upis drugog ciklusa studija na Univerzitetu ako je polaganje takvog ispita propisano kao obavezno,
- 2 fotografije formata 4x6,
- uredno popunjena upisna dokumentacija koju čine: molba za upis na Univerzitet, upisni list, prijavni list za upis studenata u školsku godinu (statistički list) i semestralni list,
- knjiga predmeta i uvjerenje o položenim ispitima odnosno ispisnica sa druge visokoškolske ustanove ako student nastavlja školovanje na Univerzitetu,
- uplaćena administrativna taksa.

Sva dokumenta iz stava 1. tačka 1-2 ovog člana mogu biti predana u formi originala ili kopije ovjerene od strane nadležnog organa vlasti.

Član 24.

Prilikom upisa narednih godina studija na Univerzitetu, a do sticanja statusa absolventa odnosno završetka studija, student je dužan da uredno ispuni administrativne obaveze i to:

- ovjeri prethodni semestar,
- upiše naredni semestar ako postoje uslovi propisani Zakonom.

Prilikom ovjere i upisa narednog semestra, student ispunjava administrativnu dokumentaciju koju čini: semestralni list i prijavni list za upis studenata u školsku godinu (statistički list).

Provjeru ispunjenosti uslova za ovjeru i upis semestra te samu ovjeru vrši referent Studentske službe.

Podaci o ovjeri i upisu semestra upisuju se u matičnu knjigu studenata, studentov dosije, studentov INDEX i kompjutersku evidenciju studenata (SAS).

Član 25.

Student kome je odobren status mirovanja u akademskoj godini kao i student koji obnavlja godinu studija, dužni su da ispune sljedeće administrativne obaveze:

- ovjere prethodno odslušani semestar,
- upisu status mirovanja odnosno obnove godine studija u tekućoj akademskoj godini.
- plate administrativnu taksu.

Studenti iz člana 1. ovog stava imaju pravo polaganja ispita u akademskoj godini u kojoj im je odobren taj status.

Član 26.

Student koji upisuje apsolventski staž dužan je da ispuni sljedeće administrativne obaveze:

- ovjeriti posljedni odslušani semestar,
- upiše apsolventski staž.

Prilikom upisa apsolventskog staža, student ispunjava administrativnu dokumentaciju koju čini: semestralni list i prijavni list za upis studenata u školsku godinu (statistički list).

Za studente prvog ciklusa apsolventski staž traje dvije godine od isteka posljednje godine studija, a na drugom ciklusu studija traje 12 mjeseci od isteka posljednje godine studija.

Član 27.

Za vrijeme apsolventskog staža studenti imaju pravo prijavljivati i polagati ispite svaki mjesec i u redovnim ispitnim rokovima.

Član 28.

Administrativne obaveze definisane ovim Pravilima student ispunjava u terminima određenim akademskim kalendarom.

Student koji ne izvrši obavezu upisa i ovjere semestra u definisanim rokovima te poslove može obaviti naknadno uz obavezu plaćanja administrativnih troškova definisanih odlukom Direktora.

Član 29.

Student plaća školarinu u visini i na način definisan aneskom Ugovora o studiranju, a u skladu sa Odlukom Univerziteta o visini školarine na studijskim programima Univerziteta i odlukom Direktora o eventualnom umanjenju školarine.

Osim školarine, student je dužan da plati administrativne troškove definisane opštim aktima Univerziteta.

Mobilnost studenata

Član 30.

Student može da ostvari prepis na studije istih, odnosno srodnih studijskih programa po osnovu mobilnosti studenta između pojedinih studijskih programa u zemlji i inostranstvu. Ispit se priznaje ako je student položio ispit na drugom studijskom programu, koji po svom sadržaju i obimu gradiva odgovara predmetu koji je student upisao.

Član 31.

Priznavanje ispita i broja ECTS bodova za svaki nastavni predmet vrši komisija koja je sastavljena od tri nastavnika od kojih jedan mora biti iz uže naučne oblasti za koju se vrši priznavanje ispita. Komisija može priznati ispit u cjelosti, djelimično ili ispit nepriznati. Ako je komisija djelimično priznala ispit, rektor, odnosno dekan donosi rješenje o polaganju dijela ispita. Na osnovu zapisnika komisije rektor, odnosno dekan donosi rješenje o priznavanju ispita sa brojem ECTS bodova ili rješenje kojim se odbija priznavanje ispita.

Organizacija nastavnog procesa

Član 32.

Izvođenje nastave na Univerzitetu može biti organizovano u sjedištu Univerziteta ili van sjedišta u odjeljenjima navedenim u Dozvoli za rad.

Izvođenje nastave van sjedišta dozvoljeno je i moguće samo za one studijske programe za koje je Univerzitet dobio odobrenje od strane nadležnog ministarstva, koji su licencirani za taj vid nastave.

Nastava se izvodi prema utvrđenom rasporedu časova za svaki studijski program i svaki predmet. Raspored časova se objavljuje prije početka nastave.

Promjena rasporeda časova, iz opravdanih razloga, mora biti objavljena na oglasnoj tabli.

Član 33.

Student Univerziteta prilikom upisa na Univerzitet bira da li će nastavu pratiti u sjedištu ili u nekom od odjeljenja.

Izabrano mjesto praćenja nastave je istovremeno i matično mjesto studiranja studenta.

Student ima pravo da dio nastave prati na drugom mjestu u odnosu na izabrano ako je nastava organizovana na isti način u oba mjesta gdje se izvodi nastava.

Student prije početka nastave u semestru prijavljuje koje izborne predmete želi da sluša, s tim da je ukupni broj ECTS bodova po semestru 30.

Član 34.

Izvođenje nastave je organizovani i planski proces koji uključuje aktivnosti na realizaciji nastavnog plana i programa kao što su: organizovanje nastave, pripremu predavanja i vježbi, održavanje predavanja, vježbi, seminara i terenskog rada, kao i neprekidno praćenje i procjenjivanje aktivnog rada studenata. Predavanja su oblik nastave u kojem odgovorni nastavnik izlaže gradivo u cilju upoznavanja, pojašnjavanja, približavanja i uvođenja studenta u njegovu suštinu, značaj i smisao.

Vježbe su oblik nastave u kojem saradnik ili nastavnik, kroz interakciju sa studentima, dopunjuje gradivo sa predavanja i doprinosi razumijevanju i primjeni tog znanja rješavanjem zadataka, primjera iz prakse (*case study*) ili na drugi prikladan način.

Predmetni nastavnici su obavezni da na prvom času upoznaju studente sa planom rada, sadržajem predmeta, predavanjima, vježbama, kolokvijumima, načinu polaganja ispita, strukturom ukupnog broja bodova i načinom formiranja ocjene.

Predavanja i vježbe izvode se na jezicima konstitutivnih naroda BiH.

Član 35.

O prisustvu studenta predavanjima, vježbama i drugim oblicima aktivnosti, kao i njegovom učešću u aktivnoj realizaciji istih, odgovorni nastavnici i saradnici vode evidenciju.

Član 36.

s

Seminarski radovi su samostalne studentske obrade pojedinih tema iz tekuće naučne i stručne literature uz obavezan pismeni i usmeni prikaz zadate teme.

Seminarski rad mora biti napisan na jeziku na kojem se izvodi nastava, po uobičajenim pravilima pojedine struke.

Student je dužan da preda seminarski rad u toku nastave.

Član 37.

Praktikumi su nastavni oblik u kojem studenti, pojedinačno ili u manjim grupama, sami izvode mjerenja i praktične vježbe, tipične za određeni predmet.

Za pristup u određenom praktikumu mogu se nastavnim planom propisati uslovi, kao što je položen ispit iz značajnog predmeta prethodne godine, pismena provjera potrebnog predznanja, ili oboje.

Student je dužan da uspješno završi sve predviđene praktikumske vježbe, što mu se priznaje potpisom u indeksu.

Nastavnim planom je određeno da li se na kraju praktikuma polaže praktični ispit, teorijski pismeni ispit, ili oboje.

U konačnu ocjenu rada studenta u praktikumu ulaze neposredne ocjene pojedinih vježbi s najmanje 50 %, što se odnosi i na terensku nastavu.

Ispiti

Član 38.

Studenti polažu ispite u matičnom mjestu studiranja na način definisan planom i programom.

Završni ispit student polaže u ispitnim rokovima, koji su definisani Zakonom i Statutom.

Student ima pravo da polaže integralni završni ispit u drugom mjestu izvođenja nastave u odnosu na njegovo matično, ali samo u ispitnim rokovima koji se organizuju nakon završetka

nastavnog dijela akademske godine (jun, jul, septembar, oktobar).

Član 39.

Univerzitet vodi centralnu evidenciju svih studenata Univerziteta bez obzira na izabrano mjesto studiranja kao i posebnu, internu evidenciju studenta po mjestima studiranja.

Studenti Univerziteta ravnopravni su u svim pravima i obavezama bez obzira na mjesto studiranja.

Član 40.

Nakog ispunjenja obaveza predviđenih nastavnim planom i programom za nastavne predmete, student stiče pravo prijavljivanja i polaganja završnih ispita iz tih predmeta.

Završne ispite studenti polažu u terminima redovnih ispitnih rokova definisanih Zakonom i Statutom Univerziteta, a mogu biti realizovani u usmenoj, pismenoj ili kombinovanoj formi o čemu odlučuje odgovorni nastavnik.

Završni ispiti u ukupnom broju poena mogu se vrednovati sa najviše 50% od ukupnog broje poena po nastavnim predmetima.

Student je obavezan prijaviti ispit najmanje sedam dana prije održavanja ispita.

U slučaju da student odustane od polaganja ispita, dužan je odjaviti polaganje ispita najmanje dva dana prije zakazanog termina polaganja.

Član 41.

Ispiti i ostali oblici provjere znanja studenata su javni.

Studenti mogu polagati ispite usmeno, pismeno i prekično, a u skladu sa studijskim programom.

Usmenom ispitu mogu prisustvovati svi zainteresovani studenti, a na usmenom ispitu, pored kandidata i ispitivača mora biti prisutan najmanje još jedan student.

Član 42.

Ako student koji je polagao završni ispit smatra da je oštećen u postupku ocjenjivanja, ima pravo da pisanim putem traži ponovno polaganje ispita pred komisijom, u roku od 24 časa od trenutka saopštavanja ocjene.

Ako dekan fakulteta utvrdi da su razlozi iz žalbe opravdani, donosi rješenje o ponavljanju ispita u roku od 48 časova. Rješenjem se imenuje komisija za ponavljanje ispita.

Predmetni nastavnik na čiju ocjenu se žali student, ne može biti predsjednik komisije.

Član 43.

U slučaju da predmetni nastavnik ne može prisustvovati završnom ispitu, iz opravdanih razloga, dekan fakulteta određuje drugog nastavnika koji ima izbor u zvanje za istu užu naučnu oblast, a u slučaju da nema nastavnika, dekan imenuje komisiju od tri nastavnika iz srodne uže naučne oblasti.

Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova, a odluka komisije je konačna.

Član 44.

Predmetni nastavnik po završetku nastave i završnog ispita određuje ukupan broj ostvarenih bodova i na osnovu bodova formira konačnu ocjenu za svakog studenta. Podatke o broju bodova i završnoj ocjeni ispita, predmetni nastavnik upisuje u indeks studenta, prijavu za ispit i zajednički spisak studenata.

Ako student nije položio ispit, odnosno dobio je negativnu ocjenu, nastavnik istu ne upisuje u indeks, već negativnu ocjenu upisuje u prijavi za polaganje ispita i u spisak studenata.

Nastavnik je obavezan u roku od 7 dana sve prijave i zajednički spisak dostaviti u studentsku službu.

Član 45.

Ocjenjivanje studenata se vrši na osnovu ostvarenih bodova po svim elementima. Student koji osvoji do 50 bodova po svim elementima nije ostvario uslove za pozitivnu ocjenu, odnosno nije položio ispit.

Ocjenjivanje i vrednovanje rada studenata vrši se ocjenama od 5 do 10. Ocjena 5 nije prolazna.

Broj bodova i ocjene:

- od 51 do 60 bodova, ocjena dovoljan - 6 (šest),
- od 61 do 70 bodova, ocjena dobar – 7 (sedam),
- od 71 do 80 bodova, ocjena vrlo dobar – 8 (osam),
- od 81 do 90 bodova, ocjena odličan – 9 (devet) i
- od 91 do 100 bodova, ocjena odličan – 10 (deset).

Član 46.

Student koji je odslušao sve nastavne predmete predviđene nastavnim planom i položio gotovo sve ispite može izabrati temu završnog rada. Student bira temu završnog rada iz nastavnog predmeta koji je definisan studijskim programom. Studijskim programom definisan je broj ECTS bodova završnog rada prvog i drugog ciklusa studija.

Član 47.

Nastavno- naučno vijeće imenuje komisije u postupku izrade završnog rada na prvom, drugom i trećem ciklusu studija. Mentor je nastavnik predmeta iz koga je student izabrao temu završnog rada.

Član 48.

Student temu završnog rada prijavljuje studentskoj službi. Student prvog ciklusa studija stiče pravo da prijavi temu završnog rada kada ima nepoložene ispite i završni rad do najviše 30 ECTS bodova, a student drugog ciklusa do najviše 60 ECTS bodova.

Student može jednom promijeniti temu završnog ispita.

Član 49.

Student samostalno radi završni rad uz konsultacije sa mentorom, koji je obavezan pomagati savjetima, upućivati na odgovarajuću literaturu, pregledati rad i ako ima primjedbi i komentara isti vratiti studentu da izvrši ispravke. Nakon svih korekcija mentor daje saglasnost studentu za štampanje završnog rada.

Član 50.

Nakon položenog zadnjeg ispita student studentskoj službi predaje dovoljan broj primjeraka završnog rada i prijavljuje odbranu rada.

Na osnovu prijave i predaje završnog rada, na prijedlog mentora nastavno-naučno vijeće imenuje komisiju za odbranu završnog rada.

Od prijave završnog rada do njegove odbrane mora proći najmanje pet dana.

Član 51.

Uspješna odbrana završnog rada ocjenjuje se jednom ocjenom od 6 (šest) do 10 (deset).

Ako student ne zadovolji na odbrani završnog rada, ima pravo da izabere novu temu završnog rada u okviru istog predmeta.

Nastavnici i saradnici

Član 52.

Nastavu na Univerzitetu izvode odgovorni nastavnici i saradnici, izabrani u proceduri definisanoj Statutom Univerziteta.

Prije početka svake akademske godine, Senat utvrđuje listu odgovornih nastavnika i saradnika na svim ciklusima studija za tu akademsku godinu.

Listu nastavnika i saradnika predlažu nastavno-naučnih vijeća fakulteta.

Odgovorni nastavnik ili saradnik je lice koje ima izbor u zvanje za užu naučnu oblast kojoj pripada nastavni predmet za koji mu je povjerena odgovornost i koji je zaključio ugovor o radu sa Univerzitetom u kome je definisano za koji/e nastavni/e predmet/e je odgovoran, odnosno ima izbor u zvanje.

Član 53.

Odgovorni nastavnik na prvom predavanju u akademskoj godini (uvodno predavanje) upoznaje detaljno studente sa:

- programom predmeta,
- načinom izvođenja nastave,
- studentskim obavezama,
- elementima provjeravanja znanja i kriterijima za ocjenjivanje,
- uslovima za pristup na ispit (dobijanje potpisa),
- obaveznom i dodatnom literaturom.

Elementi iz stava 1 ovog člana sastavni su dio takozvanog "Predmetnog obrasca", kojeg su odgovorni nastavnici dužni precizirati i predočiti studentima na početku akademske godine.

Predmetni obrazac se ne može mijenjati u toku školske godine.

Prava i obaveze studenata

Član 54.

Student Univerziteta bez obzira na model studiranja i kategoriju kojoj pripada uživa ista prava i slobode i punu zaštitu definisanu Ustavom, zakonima, Statutom i opštim aktima Univerziteta.

Student ostvaruje svoja prava neposredno ili u proceduri definisanoj opštim aktima.

Član 55.

Svaki student Univerziteta ima pravo da učestvuje u realizaciji nastave kroz sljedeće aktivnosti:

- prisustvuje predavanjima i vježbama,
- postavlja pitanja, traži mišljenje, argumente i dokaze od predavača,
- iznosi lično mišljenje o temi predavanja odnosno vježbi uz navođenje argumentacije i dokaza,
- iznosi i saopštava slučajeve iz prakse i realnog života ili fiktivne slučajeve i događaje u ciju vođenja diskusije i traženja odgovora odnosno mišljanja ostalih studenata, samih predavača ili gostiju iz akademske zajednice, ako iste imaju veze sa predmetom predavanja, odnosno vježbi,
- kontaktira sa akademskim osobljem univerziteta u cilju pojašnjenja materije ili upućivanja namrelevantne izvore informacija ako isti imaju veze za nastavnim predmetom kojeg izučava na Univerzitetu,
- koristi informacionu bazu podataka i literaturu deponovanu u Univerzitetskoj biblioteci,
- pristupa polaganju ispita na način definisan planom i programom za svaki nastavni predmet,
- učestvuje u svim akademskim aktivnostima u organizaciji Univerziteta,
- ostvaruje sva duga prava, povoljnosti i koristi definisane Statutom i opštim aktima Univerziteta.

Univerzitet ima pravo da privremeno zabrani studentu korišćenje prava iz stava 1. tačke 6-8 ovog člana ako isti ne izmiruje finansijske obaveze prema Univerzitetu na ime školarine u skladu sa dinamikom definisanom Ugovorom o studiranju.

Član 56.

Student Univerziteta ima pravo da rektoru uputi zahtjev za polaganje ispita iz nastavnog predmeta pred komisijom u sledećim slučajevima:

- nakon tri neuspješna pokušaja polaganja ispita iz istog nastavnog predmeta,
- u slučaju postojanja očiglednog sukoba interesa između odgovornog nastavnika i studenta,
- ako nije zadovoljan dobijenom ocjenom.

Komisije se sastoji od tri člana od kojih najmanje jedan mora imati izbor u zvanje za užu naučnu oblast kojoj pripada nastavni predmet kojeg student polaže.

Odgovorni nastavnik ne može biti član Komisije.

Član 57.

Redovni studenti Univerziteta imaju pravo da tokom akademske godine polažu djelove ispita putem kolokvijuma (parcijalnih ispita) na način definisan planom i programom.

Studenti koji studiraju vanredno ovo pravo ostavruju samo uz izričitu saglasnost premetnog nastavnika.

Raspored prijavljivanja i održavanja parcijalnih ispita određuje se akademskim kalendarom na početku akademske godine.

Član 58.

Studentu se na njegov zahtjev odobrava mirovanje prava i obaveza u slučaju teže bolesti, upućivanja na stručnu praksu u trajanju od najmanje šest mjeseci, njege djeteta do jedne godine života, održavanja trudnoće, vršenja rukovodnih funkcija i drugim slučajevima.

Ako se utvrdi da je zahtjev za mirovanje opravdan, rektor, odnosno dekan fakulteta donosi rješenje mirovanju prava studenta.

Član 59.

Univerzitet je dužan osigurati studentima sa posebnim potrebama ravnopravno uključivanje u sve nastavno-naučne procese, da obezbijedi mogućnost ulaska u prostorije Univerziteta, uslove za praćenje nastave, održavanja vježbi i druge uslove za potreba studenta.

Ocjenjivanje nastavnika/saradnika

Član 60.

Radi kontrole i uvida u kvalitet rada predmetnog nastavnika ili saradnika, predavanju, odnosno vježbama, može da prisustvuje rektor, prorektor za nastavu i rukovodilac organizacione jedinice bez obaveze najave svog dolaska.

Evaluacija nastavnika i saradnika vrši se i od strane studenata u toku svakog semestra, provođenjem anonimne ankete.

Postupak evaluacije, način obrade podataka i njihovo korišćenje bliže određuje Pravilnik o studentskoj anketi.

Nagrađivanje studenata

Član 61.

Student koji je položio sve ispite sa studijske godine u toke redovnog trajanja školske godine sa prosjekom ocjena najmanje 8,01 dobija priznanje „Srebrna plaketa Univerziteta za postignuti uspjeh“.

Student koji je položio sve ispite sa studijske godine u toke redovnog trajanja školske godine sa prosjekom ocjena najmanje 9,01 dobija priznanje „Zlatna plaketa Univerziteta za postignuti uspjeh“

Priznanje „Srebrna značka Univerziteta za postignut uspjeh“ i „Zlatna značka Univerziteta za postignut uspjeh“ dodjeljuje se studentima prvog i drugog ciklusa studija, na svim godinama studija.

Priznanje „Srebrna značka Univerziteta za postignut uspjeh“ i „Zlatna značka Univerziteta za postignut uspjeh“ dodjeljuje se za prethodnu školsku godinu, na osnovu Izvještaja Komisije za nagrađivanje studenata za postignut uspjeh, u sljedećoj školskoj godini, načelno na dan Univerziteta.

Član 62.

Studenti mogu biti nagrađeni za postignute uspjehe odlaskom na studijska putovanja, izlete i stručne posjete.

Odluku o sprovođenju nagradnih aktivnosti i uslovima za ostvarivanje istih donosi Direktor Univerziteta.

Član 63.

Studenti koji su na Univerzitetu za poslovni inženjering i menadžment Banja Luka završili cjelokupan prvi i drugi ciklus studija (sakupili ukupno 300 ECTS bodova) dobijaju prilikom svečane dodjele master diplome (diplome o završenom drugom ciklusu) poklon „Zlatan prsten s grbom Univerziteta“.

Prelazne i završne odredbe

Član 64.

Članovi ovih Pravila podložni su promjenama, izmjenama i dopunama u skladu s promjenama u zakonodavstvu koje uređuje područje visokog obrazovanja i ukoliko to praksa i razvoj PIM Univerziteta budu zahtijevali.

Član 65.

Pravila studiranja stupaju na snagu danom donošenja.

Član 66.

Stupanjem na snagu ovih Pravila studiranja prestaje da važi Pravilnik o organizaciji obrazovnog rada, broj:S-139/15 od 31.10.2015. godine.

Predsjedavajući Senata

prof. dr Dragan Đuranović, rektor